

NIEDOSKONAŁY (53) *ai*

W pisowni łącznej (44), w rozłącznej (9).

e, oba o oraz a jasne.

comp i sup (3+4) (nāj)niedoskonalszy (7).

*sg m N niedoskonały, niedoskonalszy (4). ◇ G niedoskonał(e)go (1). ◇ A niedoskonały (1). ◇ G a. A niedoskonał(e)go (1). ◇ f N niedoskonała (4), niedoskonała (1). ◇ G niedoskonał(e)j (1). ◇ D niedoskonał(e)j (1). ◇ A niedoskonałą (3). ◇ I niedoskonałą (1). ◇ L niedoskonał(e)j (1). ◇ n N niedoskonał(e), niedoskonalsz(e), nājniedoskonalsz(e) (5). ◇ G niedoskonał(e)go (3). ◇ A niedoskonał(e) (2). ◇ pl N m pers niedoskonali (7). subst niedoskonał(e), nājniedoskonalsz(e) (4). ◇ G niedoskonałych (3). ◇ D niedoskonałym, niedoskonalszym (4). ◇ A m pers niedoskonał(e) (1). subst niedoskonałe (3); -é (1), -(e) (2). ◇ I m niedoskonał(e)mi (1) *RejPosWstaw*, niedoskonalszymi (1) *RejPos*.*

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. Mający jakieś wady, braki; imperfectus Modrz (46) : yedna cznota łama albo nycz nyeyeft abo nyedofkonala yefth *PatKaz III* 150v; *FalZioł I* 42c; *Mącz* 138c; białogłowá nayniedofkonálłze ieft źwirzę/ między źwirzęty/ á zá tym dołtoyności ábo máley/ ábo niiákíey przeciwko dołthoyności męszczynłkíey *GórnDworz T8v, C5v, V2, X5, X6; ModrzBaz* 57v; *SkarŻyw A5, 397*; tym ieft nie dołkonálłze Polłkie práwo/ iż bez przyśięgi nic ofądzić nie vmie. *GórnRozm G2v*; Nie wątpię/ iż W.K.M. ná moie grzechy y niedofkonálą ná tym vrzędzie łłużbę pomnieć nie będziefz *SkarKaz*)(4v; Ták náuczylá rołtropna náturá Vrobić Szkutę zmyślnego Mázurá/ Od ktorey rozum/ tym niedofkonálłzy/ Im będzie dálłzy. *KlonFlis E4v*.

W przeciwstawieniu: »niedoskonały ... dobry« (1): włzákołz wždy nie do końcá zginęłá tá Rzeczpołpolita/ to Krolełtwo/ w ktorem ieśli práwá łą nie dołkonále/ ale wždy obyczáie dobre łię náyduią. *GórnRozm C2v*.

W porównaniach (2): iż zakon łtóry był iáko dziećię niedofkonále y nie dorofłe *SkarKaz* 275a, 275a marg.

W charakterystycznych połączeniach: niedoskonała(-e) cnota (2), dziećię (3), miłość, prawo (2), pszczoła, służba, wiara, źwirzę (3).

Wyrażenie: »w rozumie niedoskonały« (1): rzadki ieft/ ktoryby czytáiąc ie [*listy apostołów*]/ niepobaczył łie być w rozumie niedofkonálego. *Leop* *B4v.

α. W funkcji rzeczownika (1) : [*ona = miłość niebieska*] niedofkonálłim dołkonálóść: ziemi owoc: morzu vłpokoienie: niebu łwiátłóść ożywiáiącą dáie *GórnDworz Mm6v*.

a. W sprawach religii (25) : *RejPs* 143v; *SeklKat V*; Nigdym nyepzał/ iż nas załługi y modlitwy łwyętych/ ácz bárzo nye dołkonále/ łpomagáją. *KromRozm I I; BielKron* 295; [*tę wiare*] o iednym Synu Bożym/ y o iednym Duchu łwięтым/ kácerłką y niedofkonálą zowá *GrzegRóżn K3v; RejPosWstaw* [143⁴]v; *BiałKaz C4*; Acz przełózeni kołcielni łą niedofkonáli; włzákke ie P. Chriłtus połła *WujNT* 60, 60 marg, 85 marg, 584, Xxxxx2, Bbbbbbb2v; Z tákíey záś nádzieie rołćie nieiáka miłość/ ácz iefzcze niedofkonála/ ku Bogu *SkarKaz* 348a.

W połączeniu szeregowym (1): ábyś ty wolny od Moizełzowego niedořkonálego/ y máło pożytecznego/ y twárdego zakonu będąc/ zakon Chryřtuřow [...] z ochotą łercá twego noříł. *SkarŻyw* 3.

W przeciwstawieniu: »niedoskonały ... doskonały« (2): przyimie od náś za wdzięczne i za dořkonałe zakonu wypełniénié/ pořtułzeńřtwo nářze maluczkié/ nikařka [!] niedořkonałe *MurzNT* 3v; *SkarŻyw* 3.

W charakterystycznych połączeniach: niedoskonali(-y, -a, -e) apostołowie, krewkość człowieczeńřka, krzeřcijanie, miłość, modlitwy świętych, nabożeńřtwo, nauki, posłuszeństwo, przełoženi (2), řludzy, sprawa, uczynek (2), wiara (3), zakon, zasługi; ni kęřka niedoskonały.

Szeregi: »słaby i niedoskonały« (1): y przyniořłemci [...] Mirrę oczyřczonego przez pokutę řumnienia/ y Kádźidło łábego y niedořkonálego nabożeńřtwá mego. *LatHar* 239.

»wątpliwy a niedoskonały« (1): Ewányelia Niedziele xxi. po s. Troycy/ [...] Przeciřwko wątpliwey á niedořkonáły wierze. *RejPos* 241v.

W przen (2): *RejPos* 129v *marg*; Ieřt to znák niedořkonálego łercá/ y zgołá niepotężnego vmyřłu/ wřtáwy řtářiřzych řwych řkrzętnie rozbierác *ReszPrz* ktv.

α. *W funkcji rzeczownika (6):* Iáko y Ezdrařzowi powiedział Pan/ iż tu dořkonářiřy zá niedořkonářiřymi przyczyniác řie mogá *RejPos* 76; *SkarŻyw* 2.

W połączeniu szeregowym (1): dobre ku cnotom pobudzał: grzeřłne kruřzył: niedořkonałe nápráwował *SkarŻyw* 462.

W przeciwstawieniu: »doskonały ... niedoskonały«: *WujNT* 583 *marg*, *Zzzzz2v* cf *W objařnieniu przenořni*.

W objařnieniu przenořni (2): Sam kořcioł kátholicki prawdę ma, ták w mleku iáko y w chlebie řwym: to ieřt ták w náuce dořkonáłych, iáko y w niedořkonáłych. *WujNT* 583 *marg* [*idem*] *Zzzzz2v*.

Szereg: »mdły i niedoskonały« (1): [*aby tak żyli*] nie dawáiąc mdleyřzym y niedořkonářiřym żadnego pogorřzenia. *WujNT* 520.

β. *Będący niedoskonołością (1):* WEzrzawřły miły panie na niedoskonałá krewkość człowieczeńřwa nářłego: racz miłořciwye przepatrowac łobie řprzeciřwne wyřtępkí nářłe *RejPs* 42.

2. *Nie (w pełni) ukształtowany (2):* A oczy twoie przezrzały ieřłcze niedořkonáły poczatek moy *RejPs* 206v; Tyř piéřwřzá bryłę ciáłá/ poczátki máłé/ Y linije człowieká nie dořkonáłe Widział *KochPs* 203.

3. *Niecałkowity, nieabsolutny; inabsolutus, incompletus, inconsummatus, infectus, informatus Cn (3):* Niedořkonáły Sąđ Boży ná ziemi. *SkarKaz* 2b *marg*; (*marg*) Po řmierci ieřłcze niedořkonáła řpráwiedliwość. (-) Lecz y táka v tego trybunału řpráwiedliwość/ ieřłcze ieřt niedořkonáła. Bo tyłó ná duřzy ieřt zapłátá/ á ciáło [...] bez nagrody y karánia w źiemi y procbu zořtáie. *SkarKaz* 3b.

4. *Bliźej nieokreřłony (1):* Infinitivus, Niepewny, Niedoskonały/ To yeřt/ Któřy/ Niepewność rzeczy ma w łobie. *Mącz* 128a.

5. *gram. Zestawienie:* »czas niedoskonały« = *czas przeszły niedokonany (1):* Chriřtuřowi řłuży *praefens tempus*, czás ninieyřzy: a Abráhámmowi *imperfectum*, nie dořkonáły *CzechEp* 67.

Synonimy: 1. *niedokonały, niedostateczny.*

Cf **DOSKONAŁY**

AŻ